

رابطه نشاط اجتماعی و سبک زندگی اسلامی: در بین شهروندان ۸۱ سال و بالاتر شهر یزد

سیدعلیرضا افشانی^۱، مهدی مرتضایی^۲، پژمان ابراهیمی سیریزی^۳

چکیده

زمینه: نشاط اجتماعی از نیازهای اساسی و ضروری بشر و امروزه از مؤلفه‌های حائز اهمیت در هر جامعه‌ای است. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین نشاط اجتماعی با سبک زندگی اسلامی و ابعاد آن (امنیتی، اجتماعی، باورها، عبادی، اخلاقی، مالی، سلامت، خانواده، تفکر و علم و زمان‌شناسی) در بین شهروندان یزدی است.

روش بررسی: روش این پژوهش از نوع پیمایشی و جامعه‌ی آماری پژوهش، افراد ۱۸ سال و بالاتر شهر یزد بوده که با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ۳۶۸ نفر تعیین شد. داده‌ها با ابزار پرسشنامه شادکامی آکسفورد و پرسشنامه سبک زندگی اسلامی کاویانی و با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای گردآوری شده است. اعتبار ابزار به صورت محتوایی محرز شده و برای سنجش پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS و AMOS مورد تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها: میزان نشاط اجتماعی پاسخگویان در سطح متوسط رو به بالا (۱۱۶/۶۱) بوده است. یافته‌های استنباطی نشان داد بین ابعاد سبک زندگی اسلامی بانشاط اجتماعی، رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد. در بین ابعاد سبک زندگی اسلامی، بعد اجتماعی و تفکر و علم با مقدار (۰/۳۷۶) بیشترین همبستگی را با متغیر نشاط اجتماعی داشتند. همچنین مدل معادله ساختاری از برازش مطلوبی برخوردار بود.

نتیجه‌گیری: با بالا رفتن سطح شاخص‌های سبک زندگی اسلامی در جامعه، می‌توان امیدوار بود که میزان نشاط اجتماعی در جامعه افزایش پیدا کند.

واژه‌های کلیدی: سبک زندگی اسلامی، شهر یزد، نشاط اجتماعی.

۱. نویسنده مسئول. استاد جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران afshanalireza@yazd.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران M.mortezaei70@gmail.com

۳. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران Pezhman.ebrahimic@yahoo.com

مقدمه

نشاط اجتماعی، یکی از ضروری‌ترین خواسته‌های فطری و نیازهای روانی انسان‌ها به شمار می‌رود. از نگاه جامعه‌شناختی، نشاط پدیده‌ای اجتماعی است که باید آن را در مناسبات اجتماعی، تجربه زیسته افراد، نظام قدرت، بافت تاریخی و فرهنگی و نیز ارزش‌های جامعه جستجو کرد (۱). به عقیده وینهوون (۱۹۹۳) شادمانی به درجه یا میزانی اطلاق می‌شود که شخص درباره مطلوبیت کل زندگی خود قضاوت می‌کند که چه میزان زندگی خود را دوست دارد (۲).

یکی از عوامل تأثیرگذار بر میزان نشاط اجتماعی تأثیرگذار باشد، سبک زندگی است. مفهوم سبک زندگی که از آن با عنوان شیوه زندگی یا سبک زیستن یاد می‌شود، اولین بار در سال ۱۹۲۹ توسط آلفرد آدلر^۱، روان‌شناس اجتماعی، مطرح شد (۳). سبک زندگی از دیدگاه اسلام، به مجموعه‌ای از موضوعات موردقبول اسلام در عرصه زندگی اشاره دارد که بر اساس آن، معیار رفتار ما باید مبتنی بر اسلام و آموزه‌های اسلامی باشد (۴).

شهر یزد همواره به‌عنوان یکی از مذهبی‌ترین شهرهای ایران شناخته می‌شود و از این نظر با القاب و عناوینی چون حسینیه ایران، دارالعباده و ... معروف بوده است؛ و به دلیل دارا بودن ساختار نسبتاً سنتی و سبک زندگی خاص مردمان آن باعث شده است بسیاری از افراد این مؤلفه‌ها را عاملی جهت کاهش میزان نشاط اجتماعی در شهر یزد بدانند. با توجه به اهمیت این مسئله، ضرورت دارد تا تحقیقی در حوزه نشاط اجتماعی و عوامل مرتبط با آن به‌ویژه سبک زندگی اسلامی در شهر یزد انجام شود. هدف کلی پژوهش حاضر، تعیین رابطه بین نشاط اجتماعی با ابعاد سبک زندگی اسلامی در بین شهروندان شهر یزد است.

برخی تحقیقات انجام‌شده در داخل و خارج کشور نشان‌دهنده رابطه بین سبک زندگی اسلامی بانشاط بودند. یافته‌های مطالعه

1. Alfred Adler

قادری آذرخوارانی، عیسی زاده و شیخیانی (۵) حاکی از آن بود که با فراهم آوردن زمینه‌های مناسب جهت تقویت سبک زندگی اسلامی و سلامت معنوی در افراد متأهل، می‌توان رضایت زناشویی را در آن‌ها بهبود بخشید. نتایج تحقیق تاج‌بخش و احمدی (۶) نشان داد سبک زندگی سلامت‌محور با تأکید بر نقش ورزش در سلامت جسمی و روانی افراد اهمیت شایانی دارد. نتایج تحقیق رضایی فرح‌آبادی، نعیمی و کلانتر هرمزی (۷) حکایت از نقش اساسی و تأثیرگذار باورهای اعتقادی، خانواده و مثبت‌اندیشی در افزایش امید به زندگی بیماران مبتلابه سرطان می‌دهند. آل ایوب احمد، کوماریه، چوپرادیت، روهیمه، آنیتا نوسوانترا، نوفانودین و الهام^۲ (۸) پژوهشی تحت عنوان رابطه سبک زندگی اسلامی و سلامت اجتماعی معلمان در کوالالامپور و مالزی با روش نمونه‌گیری تصادفی انجام دادند. نتایج نشان داد که بین سبک زندگی اسلامی و سلامت اجتماعی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. ماکوی، توفان و وولپ^۳ (۹) نشان دادند انجام فعالیت‌های ورزشی و داشتن سبک زندگی فعال منجر به سلامت بیشتر می‌شود.

سبک زندگی اسلامی، دارای مؤلفه‌های گوناگونی است. یکی از ابعاد سبک زندگی اسلامی، بُعد سلامت است. آلبرکاتسن^۴ (۱۰) معتقد است که تجربه استرس، احساس شادکامی را کاهش می‌دهد، یعنی هر چه فرد استرس بیشتری را تجربه کند، از میزان شادکامی او کاسته می‌شود و سلامت روانی او مورد تهدید قرار می‌گیرد. امنیت از نیازها و انگیزه‌های اساسی انسان به شمار می‌رود، به‌طوری‌که با زوال آن آرامش خاطر انسان از بین می‌رود و تشویش، اضطراب و ناآرامی جای آن را می‌گیرد. مرتفع شدن بسیاری از نیازهای آدمی در گرو تأمین امنیت است (۱۱). عوامل اقتصادی، هدفی برای شادی

2. Al Ayub Ahmed, Komariah, Chupradit, Rohimah, Anita

Nuswantara, Nuphanudin & Ilham

3. Macovei, Tufan & Vulpe

4. Albrktsen

نیست؛ بلکه به مثابه ابزاری برای دستیابی به انواع دیگری از اهداف اجتماعی است. آرجیل^۱ (۱۲) معتقد است بین درآمد و شادمانی ارتباط مثبت وجود دارد؛ اما پژوهش‌های وی نشان می‌دهد این ارتباط بین اقشار کم‌درآمد بیشتر است؛ یعنی درآمد تاندازه‌ای که نیازهای مادی افراد را برطرف می‌سازد، بر شادمانی تأثیر دارد. دین و مذهب به واسطه کارکردهای متعددی که دارد می‌تواند بر شادی افراد مؤثر واقع شود. مایرز^۲ (۱۳) معتقد است ایمان مذهبی تأثیر زیادی بر میزان شادمانی دارد. ایمان موردنظر مایرز ایمانی است که حمایت اجتماعی، هدفمندی، احساس پذیرفته شدن و امیدواری را برای فرد به ارمغان می‌آورد.

از دیگر ابعاد سبک زندگی اسلامی، بعد خانواده است. بنا بر نظریه دورکیم، هرچه احساس نزدیکی و پیوند فرد با گروهش (برای مثال خانواده) قوی‌تر باشد، احتمال به خطر افتادن سلامتی فرد کاهش می‌یابد. مؤلفه باورها به مفاهیم هستی‌شناختی، انسان‌شناختی، خدا شناختی و ... اشاره دارد که در فرد درونی شده و در لایه‌های زیرین عاطفی و شناختی او حضور دارند و به صورت خودآگاه یا ناخودآگاه، نقش تعیین‌کننده‌ای در رفتارها دارند (۱۴). داینر، سی، لوکاس و اسمیت^۳ (۱۵) معتقدند که افراد متأهل نسبت به کسانی که هرگز ازدواج نکرده یا جدا شده‌اند و یا همسر خود را از دست داده‌اند، بیشتر احساس شادی و شادمانی می‌کنند.

از نظر وینهوون^۴ (۱۶) روانشناسان انسان‌گرا معتقدند که شادی فعالیت فرد را برمی‌انگیزد، بر آگاهی او می‌افزاید، خلاقیت وی را تقویت کرده و روابط اجتماعی را تسهیل می‌کند؛ اما کمبود یا فقدان شادی و نشاط اجتماعی نیز پیامدهای زیان‌بار متعددی به دنبال دارد که از مهم‌ترین آن‌ها

می‌توان به فرسایش استعدادهای انسانی و بروز و گسترش آسیب‌های اجتماعی اشاره کرد. شوارتز و استراک معتقدند، افراد شادکام کسانی هستند که در پردازش اطلاعات در جهت خوش‌بینی و خوشحالی سوگیری دارند. به عبارت دیگر اطلاعات را طوری پردازش و تفسیر می‌کنند که به شادمانی و شادکامی آن‌ها منجر می‌شود (۱۷)؛ و در نهایت تحقیقات نشان می‌دهند افرادی که شادتر هستند، اغلب در کارها و برنامه‌ریزی‌ها، سازمان‌دهی بهتری دارند. آن‌ها کارآمد و با برنامه هستند و اهل طفره‌روی و به تعویق انداختن امور نیستند.

روش بررسی

با توجه به هدف تحقیق در این پژوهش از روش پیمایش استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش شهروندان ۱۸ سال و بالاتر شهر یزد بودند که تعداد کل آن‌ها ۳۴۳۱۲۲ نفر بوده و با استفاده از فرمول کوکران (با اطمینان ۹۵ درصد و دقت احتمالی ۵ درصد و واریانس به‌دست‌آمده از پیش‌آزمون $p=q=0/5$)؛ حجم نمونه ۳۶۸ نفر تعیین و با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه شادکامی آکسفورد^۵ و برای سنجش سبک زندگی اسلامی از پرسشنامه کاویانی استفاده شده است.

با توجه به اهمیت حصول اطمینان از جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش از اعتبار محتوایی استفاده شده است. بدین منظور طی جلسات متعدد با کمک اساتید متخصص به انتخاب معتبرترین شاخص‌های موجود و آزمون شده قبلی پرداخته شده و از اعتبار مقیاس‌های مورد استفاده اطمینان حاصل شده است. به منظور سنجش پایایی پرسشنامه در پیش‌آزمون و برای بررسی همبستگی درونی اجزاء با یکدیگر از آماره آلفای کرونباخ بهره گرفته شده است. میزان آلفا برای سازه نشاط اجتماعی ۰/۸۴۶ و برای سازه سبک زندگی اسلامی

1. Argyle
2. Myers
3. Diener, Suh, Lucas & smith
4. Veenhoven
5. Oxford Happiness Questionnaire

رابطه نشاط اجتماعی و سبک زندگی اسلامی...

سؤال پاسخ داده شود که میزان نشاط اجتماعی شهروندان یزدی چقدر است؟

برای سنجش میزان نشاط اجتماعی، ۲۹ گویه در پرسشنامه قرار داده شده که هر پاسخگو به ازاء هر گویه، بسته به نوع گویه، حداقل یک (برای گزینه کاملاً موافقم) و حداکثر ۶ (برای گزینه کاملاً مخالفم) و یا برعکس امتیاز دریافت می‌کرد. بنابراین حداقل و حداکثر امتیازات پاسخگو به لحاظ نظری بین ۲۹ تا ۱۷۴ بوده است. میانگین این دامنه یعنی ۱۰۱/۵ به‌عنوان حد متوسط میزان نشاط اجتماعی در نظر گرفته شد تا با استفاده از آزمون تی تک‌نمونه‌ای مشخص گردد که میزان نشاط اجتماعی چقدر است؟

۰/۸۸۸ به دست آمد. با توجه به اینکه ضریب آلفای کرونباخ برای سازه‌ها بیشتر از ۰/۷ بود حکایت از مطلوبیت ابزار داشت. داده‌های جمع‌آوری شده در دو سطح توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و AMOS تحلیل گردید. در ادامه نتایج مطالعه ابتدا به‌صورت فراوانی (درصد) گزارش شده است و درنهایت آزمون‌های تحلیلی چون آزمون تی، تی تک نمونه‌ای، ضریب همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری موردبررسی قرار گرفتند.

یافته‌ها

قبل از بررسی فرضیات تحقیق، ابتدا بهتر است به این

جدول ۱. آزمون تی تک‌نمونه‌ای برای سنجش میزان نشاط اجتماعی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معنی‌داری
میزان نشاط اجتماعی	۱۱۶/۶۱	۱۸/۵۶۵	۱۵/۶۱۸	۰/۰۰۱

معنی‌داری بالاتر از میانگین نظری است ($P < 0/001$). فرضیه ۱. بین ابعاد سبک زندگی اسلامی بانشاط اجتماعی رابطه وجود دارد.

همان‌طور که خروجی این آزمون نشان می‌دهد میانگین میزان نشاط اجتماعی در بین افراد مورد مطالعه (۱۱۶/۶۱) به لحاظ آماری تفاوت معنی‌داری با ۱۰۱/۵ دارد و به‌طور

جدول ۲. نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین ابعاد سبک زندگی بانشاط اجتماعی

ابعاد سبک زندگی اسلامی	متغیر	ضریب همبستگی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
امنیتی	نشاط اجتماعی	۰/۲۱۴	۰/۰۰۱	تأیید
اجتماعی		۰/۳۷۶	۰/۰۰۱	تأیید
باورها		۰/۲۳۰	۰/۰۰۱	تأیید
عبادی		۰/۲۲۳	۰/۰۰۱	تأیید
اخلاق		۰/۳۰۶	۰/۰۰۱	تأیید
مالی		۰/۳۵۳	۰/۰۰۱	تأیید
سلامت		۰/۱۸۲	۰/۰۰۱	تأیید
خانواده		۰/۲۹۱	۰/۰۰۱	تأیید
تفکر و علم		۰/۳۷۶	۰/۰۰۱	تأیید
زمان‌شناسی		۰/۲۵۴	۰/۰۰۱	تأیید

فرضیه ۲. بین نشاط اجتماعی و سبک زندگی اسلامی برحسب وضعیت تأهل و جنسیت تفاوت وجود دارد.

طبق داده‌های جدول فوق بین ابعاد سبک زندگی اسلامی و نشاط اجتماعی بر اساس آزمون پی‌رسون رابطه مستقیم و معنی‌داری وجود دارد ($P < 0.001$).

جدول ۳. آزمون تی برای مقایسه میانگین میزان نشاط اجتماعی و سبک زندگی اسلامی مردان و زنان

متغیر	جنسیت	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معناداری	نتیجه
نشاط اجتماعی	مرد	۱۱۶/۵۳	۱۹/۵۴۱	-۰/۰۸۳	۰/۹۳۴	عدم تأیید
	زن	۱۱۶/۷۰	۱۷/۵۵۳			
سبک زندگی اسلامی	مرد	۲۱۷/۴۰	۲۳/۴۳۹	-۱/۰۵۰	۰/۲۹۴	تأیید
	زن	۲۱۹/۷۵	۱۹/۳۵۹			

سبک زندگی اسلامی مردان (۲۱۷/۴۰) با میانگین سبک زندگی اسلامی زنان (۲۱۹/۷۵) تفاوت معنی‌داری ندارد ($P > 0.05$).

برای بررسی صحت و سقم فرضیه رابطه جنسیت با میزان نشاط اجتماعی و سبک زندگی اسلامی از آزمون تی مستقل استفاده شده است.

برای بررسی فرضیه تفاوت بین افراد مجرد و متأهل به لحاظ میزان نشاط اجتماعی و سبک زندگی اسلامی از آزمون تی مستقل استفاده شده است.

طبق اطلاعات جدول بالا، میانگین میزان نشاط اجتماعی مردان (۱۱۶/۵۳) تفاوت معنی‌داری با میانگین میزان نشاط اجتماعی زنان (۱۱۶/۷۰) ندارد ($P > 0.05$). همچنین میانگین

جدول ۴. آزمون تی مستقل برای مقایسه میانگین میزان نشاط اجتماعی برحسب وضعیت تأهل

متغیر	وضعیت تأهل	میانگین	انحراف معیار	F	سطح معناداری	نتیجه
نشاط اجتماعی	مجرد	۱۱۵/۳۲	۱۷/۹۹۱	-۰/۶۵۵	۰/۵۱۳	عدم تأیید
	متأهل	۱۱۶/۸۳	۱۸/۸۲۸			
سبک زندگی	مجرد	۲۱۳/۰۷	۲۲/۳۶۴	-۲/۸۱۱	۰/۰۰۵	تأیید
	متأهل	۲۲۰/۴۲	۲۰/۸۲۶			

همبستگی مرتبه صفر بین میزان نشاط اجتماعی و ابعاد سبک زندگی اسلامی

برای سنجش همبستگی مرتبه صفر بین میزان نشاط اجتماعی و ابعاد سبک زندگی اسلامی از آزمون پی‌رسون استفاده شده است.

بر اساس اطلاعات جدول بالا، میانگین میزان نشاط اجتماعی افراد مجرد (۱۱۵/۳۲) تفاوت معنی‌داری با میانگین میزان نشاط اجتماعی افراد متأهل (۱۱۶/۸۳) ندارد ($P > 0.05$). ولی میانگین سبک زندگی اسلامی افراد مجرد (۲۱۳/۰۷) به‌طور معنی‌داری کمتر از میانگین سبک زندگی اسلامی افراد متأهل (۲۲۰/۴۲) است ($P < 0.01$).

جدول ۵. همبستگی مرتبه صفر بین میزان نشاط اجتماعی و ابعاد سبک زندگی اسلامی

متغیر	۱. رضایت از زندگی	۲. رضایت خاطر	۳. حرمت خود	۴. خلق مثبت	۵. انرژی مثبت
۱. امنیتی	۰/۲۰۹***	۰/۱۴۳*	۰/۱۳۷*	۰/۰۴۵	۰/۱۹۴*
۲. اجتماعی	۰/۳۰۹***	۰/۲۳۳***	۰/۲۷۸***	۰/۲۴۷***	۰/۳۲۸***
۳. باورها	۰/۲۷۸***	۰/۱۵۶**	۰/۱۲۰*	۰/۰۲۷	۰/۱۸۵*
۴. عبادی	۰/۲۲۸***	۰/۱۴۵**	۰/۱۶۳**	۰/۱۷۴**	۰/۲۷۱***
۵. اخلاق	۰/۲۹۱***	۰/۲۰۸***	۰/۲۱۸***	۰/۱۷۳**	۰/۳۸۸***
۶. مالی	۰/۳۲۰***	۰/۱۵۸**	۰/۲۴۷***	۰/۱۶۲**	۰/۲۸۷***
۷. سلامت	۰/۲۲۳***	۰/۰۹۱	۰/۱۱۹*	۰/۰۲۳	۰/۱۹۰**
۸. خانواده	۰/۲۸۰***	۰/۱۱۰	۰/۲۰۲**	۰/۱۹۸**	۰/۲۷۵***
۹. تفکر و علم	۰/۳۱۲***	۰/۲۷۲***	۰/۲۶۲***	۰/۲۴۴***	۰/۴۱۴***
۱۰. زمان‌شناسی	۰/۱۸۶**	۰/۱۱۵*	۰/۳۲۸***	۰/۱۶۳**	۰/۲۰۴***

* معنی‌دار در سطح کمتر از ۰/۰۵ ** معنی‌دار در سطح کمتر از ۰/۰۱ *** معنی‌دار در سطح کمتر از ۰/۰۰۱

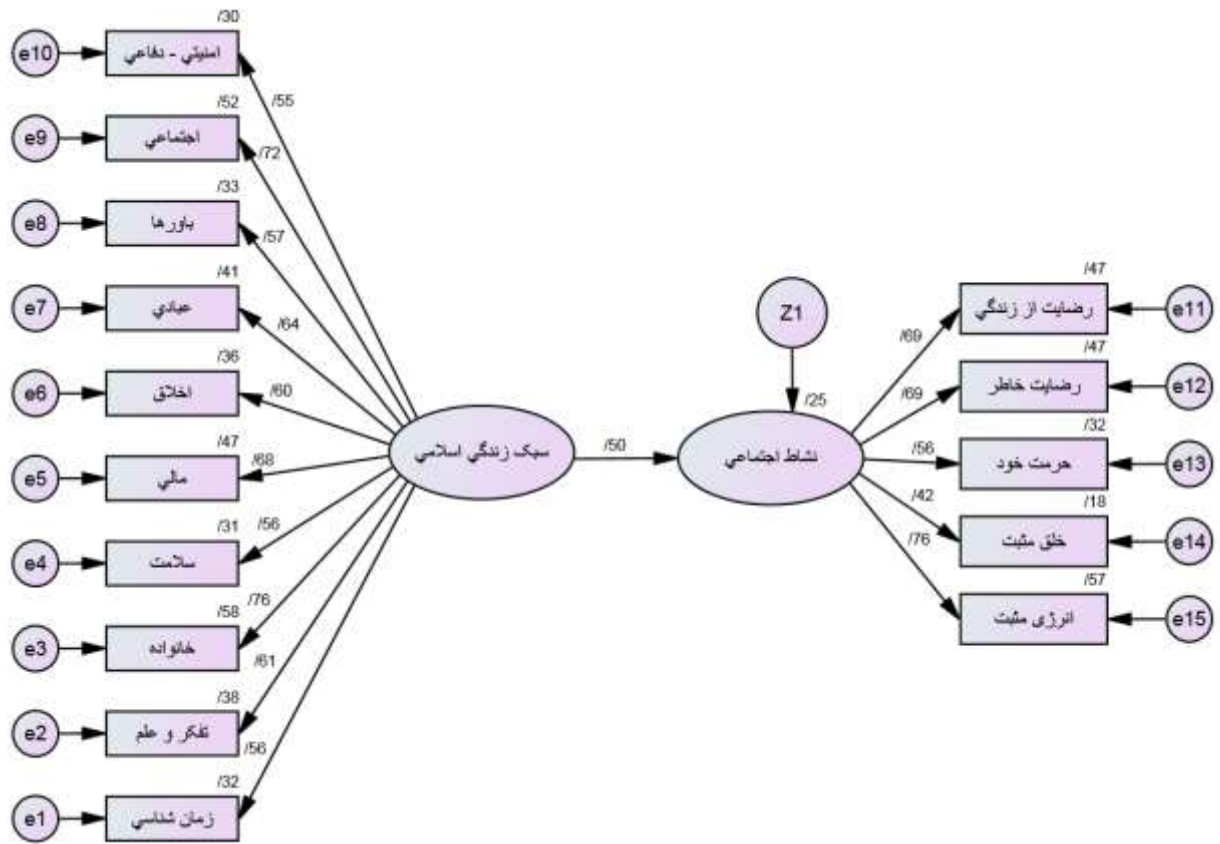
و معنی‌دار است به عبارت دیگر هر چه سبک زندگی اسلامی تر باشد، نشاط اجتماعی بالاتر است.

با توجه به خروجی ایموس که در جدول شماره ۱۶ ارائه شده، مقدار CMIN/ DF محاسبه شده ۲/۸۱۵ است، وجود CMIN/ DF کوچک‌تر از ۳ نشان‌دهنده برازش مناسب مدل است همچنین ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) باید کمتر از ۰/۰۸ باشد که در مدل ارائه شده برابر ۰/۰۷۰ است. میزان مؤلفه‌های GFI، CFI، NFI و IFI نیز باید بیش‌تر از ۰/۹ باشد که در مدل تحت بررسی به ترتیب برابر ۰/۹۱۳، ۰/۹۰۹، ۰/۹۰۱، ۰/۹۱۰ است؛ بنابراین با توجه به شاخص‌ها و خروجی‌های نرم‌افزار ایموس می‌توان گفت مدل از برازش مطلوبی برخوردار است.

بر اساس داده‌های جدول فوق، شاخص رضایت از زندگی قوی‌ترین رابطه را با ابعاد مالی، اجتماعی و تفکر و علم دارد. شاخص رضایت خاطر، دارای قوی‌ترین رابطه با ابعاد اجتماعی، اخلاق و تفکر و علم است. شاخص حرمت خود، با بعد زمان‌شناسی دارای قوی‌ترین رابطه است. همچنین خلق مثبت دارای قوی‌ترین رابطه با ابعاد اجتماعی و تفکر و علم است. در نهایت شاخص انرژی مثبت با بعد تفکر و علم از سبک زندگی اسلامی دارای قوی‌ترین رابطه است.

مدل معادلات ساختاری

همان‌گونه که در نمودار زیر مشخص است، خانواده مهم‌ترین مؤلفه متغیر مکنون سبک زندگی اسلامی است. مهم‌ترین مؤلفه متغیر نشاط اجتماعی نیز، انرژی مثبت است. همچنین تأثیر سبک زندگی اسلامی بر نشاط اجتماعی، مثبت

شکل ۱. مدل معادلات ساختاری

جدول ۶. شاخص‌های نیکویی برازش مدل

شاخص	CMIN	Df	CMIN/DF	IFI	NFI	CFI	AGFI	GFI	RMSEA
مدل مفروض	۲۵۰/۵۷۵	۸۹	۲/۸۱۵	۰/۹۱۰	۰/۹۰۱	۰/۹۰۹	۰/۹۰۲	۰/۹۱۳	۰/۰۷۰
قابل قبول	-	-	<۳	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	<۰/۰۸

بحث و نتیجه‌گیری

طبق نتایج به دست آمده ملاحظه می‌شود میزان نشاط اجتماعی شهروندان یزدی در حد بالاتر از متوسط (۱۱۶/۶۱) ارزیابی شده است. اگرچه این میزان، تفاوت زیادی با میانگین نظری ندارد و تا رسیدن به حد مطلوب فاصله زیادی وجود دارد.

بین ابعاد سبک زندگی اسلامی با نشاط اجتماعی رابطه معنادار و مستقیمی وجود دارد و در بین ابعاد سبک زندگی اسلامی، بُعد اجتماعی و تفکر و علم با مقدار پیرسون (۰/۳۷۶)،

بیشترین همبستگی را با متغیر نشاط اجتماعی داشتند. با توسعه بی‌هنجاری در جوامع مدرن که در نتیجه افزایش تحرک اجتماعی و نیز تغییرات الزام‌آور افزایش یافته است، شادمانی در جامعه کاهش می‌یابد و مواردی از قبیل خودکشی توسعه بیشتری پیدا می‌کنند. دورکیم با تأکیدی که بر نقش روابط و همبستگی‌های اجتماعی در کاهش معضلات اجتماعی دارد، معتقد است که این روابط از دو طریق حاصل می‌شوند: ۱. عضویت داوطلبانه در انجمن‌ها و مؤسسات؛ ۲. عضویت در یک مجمع مذهبی یا مشارکت‌های مذهبی. این دو نوع رابطه به

رابطه نشاط اجتماعی و سبک زندگی اسلامی...

دو دلیل شادی را افزایش می‌دهند. نخست آنکه عضویت در این انجمن‌ها نظمی اجتماعی ایجاد می‌کند؛ به طوری که از آن طریق فردگرایی مفرط و آنومی کنترل می‌شود؛ و دوم آنکه ترکیبی متعالی - معنوی ایجاد می‌شود که از آن طریق، تجمع نیروهای اعتقادی و عملی انسان‌ها به احساس جمعی برای فهم جنبه‌های مختلف زندگی مبدل می‌شود (۱۸).

از نظر ارسطو، حداقل سه نوع شادی وجود دارد. نازل‌ترین سطح که به نظر مردم عادی، همان لذت است، شادی به همراه دارد. در سطح نسبتاً بالاتر و در نظر خواص شادی معادل «عملکرد خوب» است. نوع سوم شادی از نظر ارسطو، آن نوع شادی است که بر اثر «زندگی متفکرانه» ایجاد می‌شود.

نتایج آزمون‌تی که تفاوت بین نشاط اجتماعی و سبک زندگی اسلامی بر حسب جنسیت را اندازه گرفته، نشان داد که بین نشاط اجتماعی بر حسب جنسیت، تفاوت معناداری وجود ندارد که این یافته با نتیجه پژوهش‌های هزارجریبی و مرادی (۱۹) و کشاورز، مولوی و کلانتری (۲۰) منطبق است؛ بین سبک زندگی اسلامی بر حسب جنسیت تفاوت نیز معنی‌داری وجود نداشت. این یافته مغایر با تحقیقات افشانی، رسولی نژاد، کاویانی و سمیعی (۲۱) و صفایی و صداقت (۲۲) و همسو با تحقیق رضایی، حسن‌زاده و میرزائیان (۲۳) است. این یافته‌ها نشان‌دهنده این است که تفاوت‌های جنسیتی در سبک زندگی در جامعه امروز رفته رفته کمتر می‌شود. نتایج تحقیق مبنی

بر تفاوت نشاط اجتماعی و سبک زندگی اسلامی بین افراد مجرد و متأهل، نشان داد که بین نشاط اجتماعی افراد متأهل و مجرد تفاوت معناداری وجود ندارد که همسو با نتیجه تحقیق کشاورز، مولوی و کلانتری (همان: ۲۰) و برخلاف نتیجه تحقیق افشانی، رسولی نژاد، کاویانی و سمیعی (همان: ۲۱) و منتظری، امیدواری، آذین، عین پرست، جهانگیری، صدیقی و همکاران (۲۴) است؛ اما بین سبک زندگی اسلامی افراد متأهل و مجرد تفاوت معنی‌داری وجود دارد که در این رابطه میانگین افراد متأهل نسبت به مجردان بالاتر است؛ بنابراین با توجه به نتایج پژوهش موارد زیر پیشنهاد می‌گردد:

- تأکید و توجه بیشتر به افزایش میزان مطالعه و بهای دادن بیشتر به مقوله تفکر و علم.
- آگاهی‌سازی در مورد اهمیت خانواده به‌ویژه در نسل جوان و آگاهی‌سازی از خطرات محیط پیرامون آنان.
- ایجاد برنامه‌های سالم و شاد متناسب و سازگار با توان اقتصادی تمام طبقات اقتصادی جامعه.
- حفظ و تثبیت امنیت (مالی، جانی و ...) به‌ویژه در مناطق حاشیه شهری از طریق نظارت و برنامه‌ریزی توسط سازمان‌های مربوطه.
- توجه هر چه بیشتر به مقوله زمان‌شناسی و جلوگیری از اتلاف وقت از طریق استفاده از فضای مجازی.

References

1. Talibzadeh Shushtri L, Mezanginejad S. Social happiness and its decisive factors (A case study in Birjand). *Scientific Quarterly of Social-Cultural Studies of Khorasan*. 2021; 16(1): 33-60(Persian)
2. Abedi M.R. Investigating the cognitive-behavioral effectiveness of Fordyce on happiness, depression and social relations of Isfahan University students (articles and lectures). 2022: 4(Persian)
3. Majdi A, SadrNabawi R, Behravan h, Houshmand M. The lifestyle of young people living in Mashhad and its relationship with parents' cultural and economic capital. *Journal of Social Sciences, Ferdowsi University of Mashhad*. 2011; 7(2): 131- 161 (Persian)
4. Misbah M. Islamic lifestyle, necessities and shortcomings. *Marafet monthly*. 2013; 22(185): 5-12(Persian)
5. Kadri Azar Khavarani N, Isazadeh F, Sheikhiani H. Prediction of marital satisfaction based on Islamic lifestyle and spiritual health in married employees of Bushehr University of Medical Sciences. *Islamic Life Journal*. 2023; 34 (7): 447- 454 (Persian)
6. Tajbakhsh GH, Ahmadi B. Socio-Cultural Factors Influencing the Health-Oriented Lifestyle of Young People, *Islamic Life Style*. 2023; 7 (1):45-57 (Persian)
7. Rezaee Farahabadi M, Naeimi E, Kalantar Hormozi A. Study of Life Expectancy Factors in Cancer Patients with Islamic Lifestyle Focus, *Islamic Life Style*. 2023; 7 (1):11-21(Persian)
8. Al Ayub Ahmed, A. Komariah, A. Chupradit, S. Rohimah, B. Anita Nuswantara, D. Nuphanudin, N. ... & Ilham, D. (2022). Investigating the relationship between religious lifestyle and social health among Muslim teachers. *HTS Theologiese Studies/Theological Studies*, 78(4), 7335.
9. Macovei S, Tufan A. A & Vulpe B. I. Theoretical Approaches to Building a Healthy Lifestyle through the Practice of Physical Activities. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2014; 117: 86 – 91.
10. Alberktsen, G. Happiness and related factors in pregnant women, department of psychiatry, faculty of medicine. Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand, 2003.
11. Janjani p, Momeni kh, Karami J. The Relationship between Social Security and Life Style with Life Quality and Happiness of the Women in Kermanshah. *Journal of Clinical Research in Paramedical Sciences*. 2014; 3(4): 247-256(Persian)
12. Argyle, M. "Causes and correlates of happiness". In D. Kahneman, E. Diener & N. Schwartz (Eds.), *WELL-BEING: The foundations of hedonic psychology* (pp. 353-373). New York, US: Russell Sage. 1999.
13. Myers, David. "The Funds, Friends, and Faith of Happy People", *American Psychologist*. 2000, 55 (1): 56-67.
14. Kavyani M. Quantifying and measuring the Islamic lifestyle. *Islamic psychology*. 2011; 4(2): 27-44 (persian)
15. Diener, E. Suh, E. M. Lucas, R. E. & smith, H. L. "Subjective well – being three decades of well – being", *Psychological Bulletin*. 1999; 125 (2): 276-302.
16. Veenhoven. R. "Happiness in nations, subjective appreciation of life in nations: 1946-1992. 1993.
17. Argyle, M. & Lu, L. *The psychology of happiness*. London: Rutledge. 2001.
18. Hosseinizadeh Arani S. The state of social vitality in Iran observation of national surveys conducted in the field of vitality in the last three decades. *Tehran, Cultural observation center of the country:2021 (Persian)*
19. Hezarjaribi J, moradi S. Social vitality and factors related to it a study among students of Allameh Tabatabaei University. *National Studies Quarterly*. 2014; 15(4): 3- 26 (Persian)
20. Keshavarz A, Molavi H, Kalantari M. The relationship between vitality and demographic variables with happiness in Isfahan population. *Quarterly Journal of Psychological Studies*. 2008; 4(4): 45- 64 (Persian)
21. Afshani A.R, Rasulinejad P, Kavyani M, Samiei H.R. The Investigation into the Relationship between Islamic Life Style and Social Health among People of Yazd City. *Journal of Studies in Islam & Psychology*.

- 2014: 8(14): 83- 103 (Persian)
22. Safaei M, Sedaghat M. Comparison of personality traits, lifestyle and emotional maturity between married men and women. Journal of Psychology New Ideas. 2020: 4(8): 1-11(Persian)
23. Rezaei Z, Hasanzadeh R, Mirzaian B. The Comparison of Marital Satisfaction, Life Style and Mental

- Health in Retired and non-Retired Men and Women. Knowledge & Research Applied Psychology. 2013: 14 (4): 53- 60(Persian)
24. Montazeri A, Omidari S, Azin A, Ayenparašt A, Jahangiri K, Sedighi Zh, et al. Happiness among Iranians: findings from the Iranian Health Perception Survey (IHPS). 2012: 11 (4): 467-475 (Persian)

The Study of Relationship between Social Happiness and Islamic Life Style among citizens aged 18 and older in Yazd city

Seyed Alireza Afshani^{1*}, Mahdi Motezaei², Pejman Ebrahimi Sirizi³

Abstract

Background and objective: Social happiness is one of the fundamental and essential needs of humans and is nowadays considered an important component in any society. The aim of the current research is to examine the relationship between social happiness and Islamic lifestyle and its dimensions (security, social, beliefs, worship, ethics, financial, health, family, thought and science, and time management) among the citizens of Yazd who are 18 years old and above.

Methods and Materials: The method of this research was survey-based. The statistical population of the research consisted of individuals aged 18 and above in the city of Yazd, for which the sample size was determined to be 368 people using Cochran's formula. Data were collected using the Oxford Happiness Questionnaire and Kaviani's Islamic Lifestyle Questionnaire through multi-stage cluster sampling. The validity of the questionnaire was established content validity, and Cronbach's alpha coefficient was used to assess reliability. The data were analyzed using SPSS and AMOS software.

Results: The level of social happiness of the respondents was above average (116.61). Inferential findings showed that there is a positive and significant relationship between the dimensions of Islamic lifestyle and social happiness. Among the dimensions of Islamic lifestyle, the social dimension and thought and science with a value of 0.376 had the highest correlation with the variable of social happiness. With the increase in the level of Islamic lifestyle indicators in society, it can be hoped that the level of social happiness in society will increase. The structural equation model had a satisfactory fit.

Conclusion: With the increase in the level of Islamic lifestyle indicators in the society, we can hope that the level of social vitality in the society will increase.

Keywords: Beliefs, Islamic Lifestyle, Social Happiness, Yazd City.

1*. Corresponding Author: Professor, Department of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran afshanalireza@yazd.ac.ir

2. MA Student of Sociology, Yazd University, Yazd, Iran M.mortezaei70@gmail.com

3. Ph.D. Student of Sociology, Yazd University, Yazd, Iran Pezhman.ebrahimi@yahoo.com